

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Catechismvs, Dat is, De Christelijcke leeringhe/ in
maniere van t'samen-sprekinghe tusschen den Meester
ende den Discipel**

Coster, Franciscus

T'Antvverpen, 1607

VVt-legghinghe van't ghebedt des Heeren.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39385

heyligh zij uwen naeme. 2. Ons toe-come v
rijcke. 3. Owen wille gheschiede op der aerden
als inden hemel. 4. Gheeft ons heden ons da-
ghelijcksch broodt. 5. Ende vergheeft ons onse
schulden / ghelijck wy vergeuen onsen schuldena-
ren. 6. Ende en leydt ons niet in becoringhe.
7. Maer verlost ons vanden quaden / Amen.

Wt-legghinghe des Vater nosters.

M. Wat begheren wy in dit ghebedt?

D. Ten eersten / de eere Gods : ten anderen onse
salighepdt aen siel ende lichaem : Ten derden ver-
lossinghe van alle quaedt.

M. Hoe vele begheerten zijnder dan?

D. Seuen : Maer eerst isser een cozte p̄fatie oft
heur-rede / waer wy in leeren hoe-men hem be-
hoort ten ghebede te gheuen.

M. Wat leert ons dat woordeken *Vader*?

D. 1. Dat wy ten ghebede behooren te comen
als kinderen Godts / dat is / in staet van gratien.
2. Met een vaste hope bidden : Want de Sone
wordt vanden Vader verhoort.

M. Waer-om en seght-dy niet , mijn Vader,
maer, onse Vader?

D. Om dat Godt de Vader allē Christenen men-
schen euen nae bestaet / ende wy alle ghebroeders
zijn / daer-om moeten wy tot dit ghebedt brengen

1. Liefde van onse naesten / als onser broederen.
2. Gotmoedighepdt / ons bouen niemandt ver-
heffende.

M. Waer-om seght-dy dat Godt inden hemel
is, daer hy nochtans ouer-al is?

D. De Godtgepdt is al-omme / ende verbult he-

mel ende aerde : maer sy heet te zijn inden hemel/
om dat sy haer seluen daer den Heylighen open-
baert.

M. Wat leert-dy hier uyt ?

D. Drij dinghen. 1. Dat wy met groote in-
wendighe ende uyt-wendighe reuerentie Godt
behooren te bidden : want onse Vader en is niet
aerdtisch / maer hemelsch. 2. In t'ghebedt niet
van aerdtische / maer van hemelsche dinghen pen-
sen. 3. Van onsen hemelschen Vader niet aerdt-
sche / maer hemelsche goeden begheeren.

M. Wat doet ghy in d'eerste petitie oft begeerte?

D. Wy louen ende dancken Godt veur alle sijne
wel-daden.

M. Wat is Godts naeme ?

D. Godt selue / ende alle wat-men Gode toes-
schrijft : sijn al-moghentheydt / wijsheydt / lief-
de. etc.

M. Hoe maect-men dien Heyligh.

D. Niet in sijn seluen : want Godt is de heylig-
heydt / die niet en can meerder wesen / maer in
ons / als wy sijne Heylighheydt kennen / groot ach-
ten / ende naer ons beste eeren.

M. Wat begheert-dy hier dan ?

D. Dat God in ons / ende veur al dat ons aen-
gaet / worde gheert. 2. Dat de kennisse Godts
alle de werelddt veur verheydt worde. 3. Dat al-
le creatueren hem louen ende dancken.

M. Wat leert-dy uyt dese petitie ?

D. Twee dinghen / te weten : 1. Dick-maels
Godts wel-daden veur ooghen hebben. 2. Wo-
nen al Godts eere ende lof in alles soecken ende
besozghen.

M. Wat

M. Wat begheert-dy inde tweede petitie?

D. Dat ons Godt nae dit leuen uyt sijn hemel-ryck niet en sluyte.

M. Waer-om en begheert-dy niet dat wy tot sijn Rijcke comen, maer dat sijn Rijcke ons toe-come?

D. Om dat wy deur ons seluen niet en connen in het hemel-ryck gheraerken / daer moet eerst t'hemel-ryck in ons comen / om ons daer te voeren / te weten / de H. Gheest met sijne Goddelijcke ga-uen / ende Christus selue Coningh der hemelen: die ons toe-gheleghet heeft / dat hy ons nae dit leuen sal comen haelen.

M. Wat leert dy hier uyt?

D. 1. Deur ons gheen dingh soo seer begheeren / als het eeuwighe leuen. 2. Ons hier in alle onse lijden daer mede vertroosten / dat het niet langhe dueren en sal / maer dat wy binnen corten tijde het Gijck der hemelen sullen eeuwelijcken besitten.

M. Wat begheert-dy inde derde petitie?

D. Dat wy om het eeuwighe leuen te vercrjghen / de ghesette conditie moeten volbrenghen / welke is / de gheboden Godts onder-houden.

M. Waer-om seght-dy ghelijck inden hemel?

D. Om dat wy in t'volbrenghen des willes Gods niet en souden sien naer het leuen der menschen die in vele dinghen faelgeren / maer op de ghehoorsaemheydt der Engelen / ende Heyligen / die in alles vol-comelijcken allen Gods wille ende begheerte vol-brenghen.

M. Wat leert-dy hier?

D. Onse ouersten ghewillighlijck onder-danigh
 D 5 zjn /

zijn / want deur haer kennen wy den wille onses Heeren.

M. Wat begheert-dy inde vierde petitie?

D. Den noodt-druft ons lichaems : want om Godt wel te dienen / moet het lichaem sijn onderhouden hebben.

M. Wat beteeckét-dy deur dagelijksch broodt?

D. Noodzakelijke sustentatie: want God en wilt niet dat wy ouer-daedt van hem begheeren.

M. Waer-om seght-dy : gheeft ons , ende niet, gheeft my?

D. Om dat wy niet alleen en moeten besorght zijn deur ons seluē / maer oock deur onsen naesten / soo wel deur sijnen noodt-druft Godt biddende / als hem met onsen tijdelijcken goede helpende.

M. Wat leert-dy uyt dese petitie?

D. 1. Het lichaem onderhouden om gheen ander saecke dan om Gode beter te dienen. 2. Niet benauwt zijn in den noodt-druft te besorgē deur toecommende daghen / maer dien alleenlijck deur den teghenwoordighen dagh begheeren ende besorgheuen.

M. Wat begheert-dy inde vijfde petitie?

D. Vergiffenisse der sonden / de welcke worden gheheeten schulden / om dat wy deur Gods rechtverdighepdt daer deur pijnē schuldigh zijn.

M. Hoe begheert-dy dese vergiffenisse?

D. Wy begheeren 1. Een waerachtigh berouwen van sonden. 2. Tijdē ende stade om ons te biechten. 3. Cuijt-scheldinghe der pijnen die wy verdient hebben.

M. Waer-om seght-dy , Ghelijck wy vergheuen onsen schuldenaren?

D. Op dat wy ghewillighlijcken ende ter-stondt onse naesten vergheuen souden al wat sy ons misdaen

daen

daen hebben: want soo wy verghen / te weten / gheerne oft swaerlijck / haest oft laet / gansch vergheten / oft met achter-dencken / soo sal hem God met ons hebben.

M. Moet-men oock de schade quijt-schelden die ons ghedaen is in goedt, eere, naem oft faem?

D. Wilt-dy't doen / t'en is niet te mis-prijzen. Ten is nochtans niet van noode / want ghy meught uwe schade met recht eyschen ende vervolghen.

M. Wat leert-dy hier uyt?

D. Gheen quaedt soo seer schouwen als de sonden: want daer deur wordt ons d'opperste goedt ghenomen / welck is Godt al-maghrigh.

M. Wat begheert-dy inde seste petitie?

D. Gratie om allen tentatien te weder-staen / ende van gheene verwonnen te worden.

M. Wat is tentatie, oft becoringhe?

D. Verwekinghe tot sonden.

M. Van wien comt die?

D. Vanden duyvel / vander werelddt / ende van t'vlcesch / dat is / van onse quade ghenegentheydt.

H. Hoe leydt Godt dan in tentatien?

D. Als hy den mensche sijn gratie ont-treect / van welke hy ghehouden wordt ende belwaert van souden: want die ont-trocken zijnde / valt de mensche in sonden / ghelijck een kindt / als-men't alleen laet gaen.

M. VVat leert-dy hier uyt?

D. Dat ons leuen anders niet en is dan een orloghe / daer wy in't midden van onse vyanden bevochten worden / en daer-om behooren wy nauw toe

toe